ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26] [ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

Total No. of Questions : 26] [Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 462-M (RS)

Code No. : 462-M (RS)

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ

D.El.Ed. SECOND YEAR

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು — ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ (ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ)

FACILITATING LEARNING — SOCIAL SCIENCE (OPTIONAL)

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 22. 05. 2019]

Date : 22. 05. 2019]

ಸಮಯ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2.00 ರಿಂದ 5.00 ರವರೆಗೆ] [ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

Time : 2.00 P.M. to 5.00 P.M.] [Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला प्रत्येकी **चार** पर्याय दिलेले आहेत. त्याला योग्य जुळणारे उत्तर निवडा आणि उत्तर पुस्तिकेमध्ये लिहा. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. $10 \times 1 = 10$

1. समाज विज्ञान विषयाच्या घटनांची पारख कोणत्या घटकाशी आहे ?
   (A) भूत काळाच्या पारखेचे ज्ञान
   (B) वर्तमान काळाच्या पारखेचे ज्ञान
   (C) भविष्य काळाच्या पारखेचे ज्ञान
   (D) भूत काळ, वर्तमान काळ आणि भविष्य काळाच्या पारखेचे ज्ञाना

2. पाठ्यक्रम म्हणजे
   (A) विद्यार्थाने मिळविलेला शाळेचा एकूण अनुभव
   (B) विद्यार्थाने मिळविलेला समाजाचा एकूण अनुभव
   (C) विद्यार्थाने मिळविलेला विज्ञानाचा एकूण अनुभव
   (D) विद्यार्थाने शाळा, समाज आणि विज्ञान यांचा मिळविलेला एकूण अनुभव.

3. एका भौगोलिक प्रदेशाचे स्थान ओळखण्यासाठी खालील पैकी कोणता मदत करतो ?

(A) दिशा (B) रंग

(C) सीमा (D) अक्षांश आणि रेखांश.

4. भूगोलाशिवाय इतिहास म्हणजे

(A) रचने शिवाय चाक (B) रचने शिवाय पाणी

(C) रचने शिवाय भूस्वरूप (D) रचने शिवाय चित्र.

5. वर्गशिक्षकाला बेंझामिन ब्लूमची वर्गीकरण तत्वे यासाठी मदत करतात.

(A) रचनात्मक अध्यापनासाठी (B) मुलांच्या अध्ययन अनुभवासाठी

(C) मुलांच्या अध्ययन मदतीसाठी (D) मुलाना शाळेकडे घेऊन येण्यासाठी.

6. 'आकलनासाठी' क्रियाशील शब्द हे आहेत.

(A) समायोजित करण्यासाठी, संदर्भसहित स्पष्टीकरण, सुचवणे

(B) वर्णन, संदभसहित स्पष्टीकरण, सुचवणे

(C) गणना, वर्गीकरण, प्रश्न

(D) व्याख्या, निवड, परोक्षण (पडताळण).

7. 'समावेशक' शिक्षण म्हणजे

(A) वर्गात विद्यार्थांना दिलेले दर्जात्मक शिक्षण हे सर्व प्रकारचे भेदभाव काढून टाळते आणि वेगळेपणाचा गौरव करते

(B) मुलाना बुद्धीमत्तेतील फरक, आरोग्याची स्थिती, आणि शरीर अवयवांचे काम याचे शिक्षण देणे

(C) जास्त अध्ययन क्षमतेचे मुलाला शिक्षण देणे

(D) आर्थिक कमकुवत मुलाना शिक्षण देणे.

8. समाज विज्ञानाशी संबंधीत समस्यांचे निवारण शोधण्याची प्रक्रिया म्हणजे

(A) समस्या निवारण पद्धत (B) संशोधन पद्धत

(C) दृष्य तंत्र पद्धत (D) चर्चा पद्धत.

9. भूगोलाचा वर्ग जास्त आवडीचा बणविण्यासाठी आणि 5E च्या सर्व पायऱ्यांच्या उत्सुकतेच्या विकासासाठी वापरलेले साधन हे आहे.

(A) पाठ्यपुस्तक (B) चित्र

(C) पृथ्वीचा गोल (Globe) (D) नमुणे.

10. मुल शैक्षणिक अध्ययनाबरोबर सर्व उपक्रमात भाग दर्शविते म्हणजे

(A) बौद्धिक विकास (B) मानसिक विकास

(C) सौंदर्याचा विकास (D) सवागीण विकास.

भाग - II

खालील पैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर हे **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये. 5 × 2 = 10

11. समाज अध्ययन (Social Studies) हे नाव बदलून समाज विज्ञान असे झाले याची कोणतीही चार कारणे सांगा.
12. समाज विज्ञानच्या प्रमुख उपशाखांची यादी तयार करा.
13. 'आशिया खंडात जगातील जास्तीत जास्त लोक आहेत.' कोणतीही चार भौगोलिक कारणे द्या.
14. तुम्ही सराव अध्यापनात भेट अध्यापन पद्धत वापरता. कारणे द्या.
15. उत्तम चर्चा करण्यासाठी तुम्ही कोणते क्रम (उपाय) हाती घ्याल ?
16. समाज विज्ञानाच्या अध्यापनासाठी तुम्ही वर्तमान पत्राचा उपयोग कसा कराल ?
17. समाज विज्ञान मधील कोणत्याही दोन पाठावर गुणात्मक अध्ययन करण्यास दूरदर्शनचा उपयोग कसा कराल ?
18. निरंतर आणि व्यापक मूल्यमापनाची गरज काय आहे ?

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायी प्रश्न दिलेला आहे. त्यापैकी कोणत्याही एकाचे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर हे **एक** पानापेक्षा जास्त असू नये. 8 × 5 = 40

19. (a) समाज विज्ञानाचा अर्थ आणि स्वरुप (nature) याचे वर्णन करा.

किंवा

(b) समाज विज्ञानची व्याप्ती सांगा. कोणत्याही दोन घटकांचे वर्णन करा.

20. (a) 5E नमुना अध्यापन पद्धत कार्य प्रवर्तकतेला पुरक आहे. का ?

किंवा

(b) शालेय शिक्षणात समाज विज्ञानाला महत्व दिले आहे. सिद्ध करा.

21. (a) 'भूगोल मनुष्याच्या जोवनावर प्रभाव पाडते.' पाच उदाहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

(b) नागरिकशास्त्राच्या अध्यापनाने मुलाना उत्तम नागरिक बणण्यास मदत होते. सिद्ध करा.

22. (a) NCF-2005 मध्ये स्पष्ट केलेल्या समाज विज्ञान अध्ययनाचे घटक सांगा.

किंवा

(b) बेंझामीन ब्लूमच्या शैक्षणिक उद्देशांच्या वर्गीकरणाची तत्वे कोणती आहेत ? कोणतेही एक उपतत्व सांगा.

23. (a) $5E$ कोणती ? कोणतीही $2E$ ची कृती लिहा.

किंवा

(b) समाज विज्ञान अध्यापनाच्या पद्धती कोणत्या ? समाज विज्ञानाचे अध्यापन करण्यासाठी तुम्ही त्यापैकी कोणतीही एक पद्धत कशी वापराल ?

24. (a) समाज विज्ञान अध्यापनात वापरलेले 'कला प्रकार' (Art Forms) सांगा. त्यापैकी कोणतेही दोन तुम्ही वर्गात कसे लागू कराल ?

किंवा

(b) चर्चेचे वेगवेगळ प्रकार कोणते ? त्यापैकी तुम्ही कोणताही एक प्रकार वर्गात कसा लागू कराल ?

25. (a) निरंतर आणि व्यापक मूल्यमापन लागू करतेवेळीच्या दोन आव्हानांचे उपाय सुचवा.

किंवा

(b) रूपनात्मक आणि संकलनात्मक मौल्यमापनचे समाज विज्ञान वर्गात तुम्ही कसे आयोजन कराल ? पाच सुचना द्या.

26. (a) घटक चाचणीची गरज आहे का ? स्पष्ट करा.

किंवा

(b) "जेंव्हा परिहार अध्यापन करतेवेळी अध्यापनाची पद्धत ही पूर्वीच्या अध्यापन पद्धतीपेक्षा वेगळी वापरली पाहिजे." सिद्ध करा.